

Cvetka Lipuš
ODHAJANJE ZA ZAČETNIKE

Kako se skrivi

Pravilo

Predsednica združenih podvigov
utišam vse dvomljivce v sebi.
Rdeče obarvane so meje moje dežele,
si znotraj bolj si izven, si z mano
ali brez mene. Ne nosim žeblicev
v dlaneh, ne za tega, ne za drugega.
Na horizont pribijem sonce. Se prikrađe
senca, je svetloba na moji strani.
Zgodovina caplja za mano. Beleži
bivše zveze, tiste škoda-da-ne in
tiste še-dobro-da-ne uvršča
med začetniška leta moje vladavine.
Prepustne so meje mojih bilateralnih
sporazumov. Fanatike v sebi povabim
na koktajl, da mi ne povabijo Molotove
v goste. Svoja razočaranja sedaj
obešajo v snu na panoje za volilne plakate.
Mimo pešaćijo bivša prepričanja,
ki žagajo predsednici stolček,
saj se ne prepoznajo v moji sedanji
podobi. Drobne skrivnosti se širijo
ne glede na to, ali so resnične ali
samo propaganda sindikata,
ki zahteva dobrohoten nasmeh

vsem volivcem, tudi tistemu
predelu spomina, ki me pušča na cedilu.
Iskreže v sebi tolažim, da se vsako
vladanje sešteje v smisel, ko nekomu
poteče življenjska doba.

Klicanje

1

Ko pospravljam ostanke dneva,
v kuhinjskem koritu sesekljan peteršilj,
drobtine danih besed odtekajo
v mestno drobovje, se novice na mizi
razgrnjenega časopisa odpravijo
na zadnjo stran, vojni pohodi s
televizijskega zaslona se preusmerijo
v temno zgodbo naslednikov,
stavbe v okolici zaprejo steklene veke,
sreča si natakne očala, me premotri
in obljubi boljši dan.

Ko se spanec odpravi brez mene,
v preddverju sna iščem vozovnico
za drugo stran. Tam čakajo tisti,
ki so že odšli. Spremenjeni se
sprehajajo po sanjah. Skupaj
se odpravimo skozi noč. Izlet
neenakih: oni v slovesni obleki,
jaz v spalni srajci. Menjajo podobo,
a prepoznam prste, ki so pletli
čebulo v kite, hojo, v katero se je
ulegel hrib, zasuk glave, držo, gib,
oči, ki so spraševale, preden so
plačale z izkušnjami. Občasno gredo
mimo mene. Ne odgovarjajo,
ko šepetam *kako ste, ko vas ni*.

3

Ko pozabim na preteklost, se preteklost spomni name. Pravi *saj nama ni bilo tako slabo*. Niti približno mi ne hodi v svate, odgovorim. Medve sva opravili. Jaz grem naprej, ne oziram se proti domu kot kakšen padli angel, ti pa se odpravi med ropotijo, ki ni primerna za reciklažo. Ne bodo se več obnavljale stare zgodbe. Bivše se ne bo več vračalo kot bumerang. Sedaj hodim s pozabo. Povsem sem zatreskana v njen kratki spomin.

Ko tišina pozoba zadnje čričke,
ko se noč nabere okrog nog,
napol dremavo brskam po mobilcu.
Imena se nizajo po abecednem redu.
Ana se skoraj dotika Annemarie,
Bob skoraj Boruta, čeprav je bil prvotni
vrstni red drugačen. Med Denisom in
Doro samo sivkast milimeter, manj
kot med tujci na podzemni. Tik za njima
doktorji zdravja. Redko kličejo,
raje pošljejo izvide. Sledim abecedi.
Vse črke v isti črni helvetiki, ne glede
na simpatije, pomembnosti ali strta srca.
Zaustavim se, nepričakovano. Ime je še
vedno na zaslonu. Nisem ga še izbrisala.
Številke obljublajo povezavo tja, kjer ni
več glasu, diha. Ko zaspim, se oglasi.

Pismo iz službe

Globoko v januarju, leto mi veje naproti.
Načrti, razigrani, se razpasejo kakor
ovce po koledarju. Debeli delavniki
se zaženejo preko rdečega preskoka
in z obema nogama pristanejo
v ponedeljku. Bela srajca jadra
skozi sestanek, na obali čaka resnica.
Pod mizo mencajo noge. Oh, kako
bi se pognale tja do reke, kjer galebi
lovijo snežinke, medtem ko
urejam dokumente po zaporedju,
zahtevnejšem od hierarhije angelov,
ki na hodniku glasno razpravljajo,
kdo bo to leto zadolžen zame.

Litanije navadnih obljub

Vse se začne, ko namesto ne rečeš da.
Izbereš si garderobo iz svetlega prepričanja,
da bo, da to pot bo, da se bojo
skodelice ter lonci spravili na držaje in
odšvedrali na svoja mesta, da se bojo
smeti v pričakovanju inkarnacije v trajnejšo
obliko odnesle v kanto, stari triki
razširili svoj repertoar, odslužene stvari
se bojo poslovile, lončnice na
koreninastih hoduljah odrinile po vodo,
računalniki, telefoni zapluli v bajtsko vsemirje,
da bo življenje v nedeljski izdaji, ko se tokrat
vrneš domov, zavita v šal iz rose.

Knjiga nasvetov

Vse se bo spremenilo,
vse bo drugače.
Gora v tebi bo splahnela,
kakor splahni sneg,
ko se mu na trebuhu
nabere toplota.
Samo pelji svoj dvom
skozi hale trgovin,
ko se utrujen in zadet
vrne v novi podobi,
spusti nanj pse, saj
si ni več podoben.
Ko so bojazni kot žrebeta
pred nevihto razigrane,
ko se podijo naokrog
po hiši, medtem ko v veži
poljubljaš v pozdrav, zapri jih
v kamro brez oken, med
neuporabljene kose sreče.
Vse bo drugače, vse se bo
spremenilo, ko boš kot
princeska na grahu odkrila
svoje zrno. Življenje,
velika mačka, se ti bo
zleknilo v naročje
in ti mu boš kos.

Navodila za uporabo ponedeljka

Še preden vstaneš, preveri,
če se ni zgodilo kaj nepričakovanega,
kar bi omogočilo daljše poležavanje med rjuhami.
Morda hud veter pometa avte in kolesa s cest.
Se po tirnicah sprehajajo miši, lokomotive pa
dremajo v remizi, saj stavkajo strojevodje?
So morda ponovno zboleli računalniki?
Če se ne najde vzroka za odlašanje,
priporočam, da si miže čistiš zobe.
Obraz v ogledalu ti še ni podoben.
Preden na podzemni zablodiš v sopotniško morje,
si privošči kavo, da se ne boš z dvignjenim
sidrom gnetel v množici.
Ko prispeš v delavnik, se ga loti kot rogljička;
nekje v puhasti gmoti čaka nadev.
Če dolgčas z večimi prsti maserja
razteguje sestanek, da se zvijajo hrbtenice,
uporabi naslednji algoritem:
seštej vse ponedeljke, ki jih je odštela polnoč,
in prištej tega.

Verjetnost

Svinčnik se zatrklja pod mizo.
Za njim gre zvezek. Stavek obvisi
kakor junak v nadaljevanki;
ne ve se, ga je pokončal strel
ali se bo ranjen, a živ, vrnil po oglasih.
Radirka sumi: tem črkam bo treba
pristriči junaštvo. Požene se za njimi.
Šilček okleva. Naj strmoglavi
čez rob mize ali stavi na pišočega,
ki je zadremal. Le-ta v snu
poskuša neštete različice sebe.
Nadane si ošiljen obraz,
potegne trebuh noter ter se
stisne med bele liste zvezka.

O pesmi

Cesta pelje skozi kitice,
žito zori v enajstercu,
v vzratnem ogledalu izginja hiša,
sključena, s strmo streho na plečih,
opazuje mimohod bralcev,
kako zbirajo zloge v rimo.
Mimo hrasta tečejo zbledele črke,
ob koncu verza vrtoglavi prepad,
pod njim pozabljene besede,
že dolgo jih ni obiskalo oko.
Na dušek se spije dež,
še mokre solze.
Vrste si podajajo spretno kot
žogo pri rokometu nesrečo.
Hiti reka skozi jambsko pokrajino.
Ponikne, ko roka obrne list.

Kako oditi

Kako oditi

1

Preštejem vse ceste, ki sem jih prehodila.
Odštejem tiste, ki so mi prišle naproti.
Izognem se križišču, na katerem sem se
ustavljala predolgo. Tam je semafor,
zaljubljen v rdeče. Pred njim nenehno
zori grozd čakajočih. Na hribih vodni
stolpi stražijo sosesčine. Pripete v pobočje
pešca po stopnicah spuščajo v nižino.
Med soteskami stavb reka prometa.
Ko pramen svetlobe prispe do dna,
se svetlikajo avtomobili – ribe na površju
temne vode. Lesketajo se trenutki, ko mesto
drsi skozme. Jeklo, beton, asfalt
tečejo do nabrežja, se zožijo v mostove.
Pod njimi barže s premogom za
naslednji hlad. Segal bo do reber stekla,
do rjastih stebrov, do svetilk; zaščitniško
se sklanjajo nad ulico, ki se izteka vame.

Morda imajo v lekarni cepivo proti cestam,
ki tečejo skozi telo. Po njih potuje spomin,
rožlja s ključi vrat brez vhoda.

Nekateri segajo po kljuki ruševin, ko se
na tujem potapljajo v slovarjih. Ko gnetejo
tuje zloge v kruh, letijo ptice z dreves,
ki jih nihče ne obira več, skoznje, v kljunih
davni sad, okamenel. Vse poti vodijo
do tolažilnega izhoda: nekoč vrnitev.

3

Nekateri gredo vase, ko se spremeni kraj,
ko se na drogovih menjajo zastave.
Kjerkoli odprejo vrata, vedno stopijo
v svojo ulico. Sledijo toku krvi kot reki,
ki ravnodušno teče skozi razsute mestne
četrti, mimo opustošene hiše, dokler se ne
vrne s povratno karto sonca na izhodišče.
Udomačijo zmajski strah v nočnega metulja.
Zaletava se v namizno luč, ko se sklanjajo
nad slovarje. Na slepo v vseh abecedah
najdejo sebe in dom. Kar nosijo v sebi,
jih nese, četudi prihodnost menja smer.

Ko se odpravim, upoštevam vsa navodila.
Pospravim, zaprem okna, shranim
dokumente z žigom na varno. Vrata
zaklenem dvakrat. V pogovor stopim
z ročno prtljago. Svoje malce obnošeno
življenje, na komolcih mu že preseva tema,
nastanim, kjerkoli ponudijo stol.
Useda se za tiha in glasna omizja,
gostoljubna in mrka, ter končno naroči,
z naglasom, priporočeno pripadnost.

Kako se posloviti

1

Življenja potujejo skozi,
zapuščajo šifre na steni spomina,
postajajo v preddverju.
Tista, ki se jim ne mudi nikamor,
zakorakajo po tebi, jedo cerealije iz škatle,
trgajo kruh, te premerjajo od nog do glave.
Jemlje ti sapo, ko nekdo lomasti
po koridorjih in v bližini pljuč
odloži odvečno prtljago.

Treba je udariti po mizi,
vse pomesti šviga švaga
čez dva praga,
na čisto prepisati preteklost,
potegniti črto pod vsem,
obrniti hrbet mestom in vasem,
ki so se naselili v tebi,
prestaviti cestne kamne,
da križarska vest zakoraka
v pozabo, in kakor v vesternu
na širokem platnu
zajahati proti zatonu.

3

Nekaterim zadošča odpovedno pismo,
drugi čakajo na odrešenje.

Izvedenci eshatologije ugibajo
o predestinaciji, kako nekaterim milost
kroži po žilah, neizsledljiva molekula,
na katero v sili stavimo.

Morda se v globini skriva blaženost,
ko stetoskop potuje po telesni karti
na sledi vrtincem. Morda si želimo
padca, ko nas nosi dih, ko smo polni
zagona, melodram in sklepov
in nam po žilah kroži večnost.